

## **СТАНОВИЩЕ**

от доц. д-р Георги Панов, д.м.

**Бургаски Университет „Проф. Асен Златаров“**

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

**Професионално направление:** Медицина

**Докторска програма:** Психиатрия

**Автор:** д-р Самуела Георгиева Кръстева

**Форма на докторантурата:** редовна

**Катедра:** Психиатрия и медицинска психология

**Тема:** Дигитално проследяване на пациенти със зависимости

**Научен ръководител:** проф. д-р Христо Василев Кожухаров, д.м.

### **1. Общо представяне на процедурата и докторанта**

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна от 2019 г. и включва следните документи:

- заявление до Ректора на МУ-Варна за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- дисертационен труд;
- автореферат на дисертационен труд на български и английски език;
- автобиография с подпис на докторанта;
- копие на диплома за завършено висше образование образователно-квалификационна степен ОКС „магистър“ с приложението към нея;
- заповед за зачисляване;
- проткол от проведени изпити за докторски минимум по специалност и английски език;
- протокол от катедрен съвет с положително решение за готовността за защита;
- заповед за отчисляване с право на защита;
- декларация за оригиналност;
- списък с публикациите, свързани с темата на дисертационния труд;
- копие на публикациите, свързани с темата на дисертационния труд;
- декларация за достоверност на представените документи;
- декларация за регистрация на профили в научни бази данни.

Д-р Самуела Кръстева е родена на 18.07.1992 г. в гр. Стара Загора. През 2011 г. завършва Национална гимназия за древни езици и култури „Константин-Кирил Философ“,

гр. София с профил Латинистика. През 2017 г. завършва с отличие Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна.

През 2017 г. започва работа като лекар-специализант във Втора психиатрична клиника към УМБАЛ „Св. Марина“-Варна. През м. февруари 2018 г. след проведен конкурс е назначена на длъжност „асистент“ към Катедра по психиатрия и медицинска психология към МУ-Варна. През м. юли 2018 г. след проведен конкурс е зачислена като редовен докторант към същата катедра. Д-р Самуела Кръстева е член на БЛС и ЕРА.

## **2. Актуалност на тематиката**

Темата на дисертационния труд разглежда от една страна проблемите, свързани продължаващата грижа при пациенти със зависимости, и от друга – възможностите за употреба на дигитални средства за диагностични цели в областта на психиатрията. С развитието на съвременните технологии все по-актуален става въпросът до каква степен те биха могли да спомогнат за подобряване на разбирането на психичните заболявания и контрола върху тях. С особен интерес се разглежда възможността да бъдат насочени към болни, за които достъпът до медицински услуги е ограничен, каквито са и пациентите със зависимости. Задълбочените научно-изследователски усилия в сферата на дигиталната психиатрия биха могли да предоставят нов набор от диагностични и терапевтични способности в рутинната практика.

## **3. Познаване на проблема**

Докторантът демонстрира много добро познаване на проблема, което проличава от съдържанието на литературния обзор и обсъждането на представените резултати, особено предвид релативно малката давност на обсъждането му в световните научни среди.

## **4. Методика на изследването**

Използваните методи са в съответствие с поставените цели и задачи. Подборът на статически методи е удачен с оглед на анализирания данни. Удачно би било, при идентификация на по-голям брой предиктори, да се извърши регресионен анализ, който е фундаментален за създаването на дигитални алгоритми.

## **5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите**

Дисертационния труд е написан на 127 стандартни страници и е структуриран в следните раздели – въведение; цели и задачи; хипотези; материали и методи; резултати; дискусия; заключение; изводи; приноси. Текстът е онагледен с 34 фигури и 5 таблици. Литературната справка съдържа 258 литературни източника.

Въведението е ясно и спомага за навлизането в поставения проблем. Литературният обзор е изчерпателен, умело структуриран и лесно четим. В него се изяснява специфичната терминология, както и теоретичните основи за изграждане на концептуална рамка на изследването.

Целта на дисертационното изследване е формулирана ясно, като за постигането ѝ са заложили 12 логично свързани задачи.

Дизайнът на проучването е адекватен и иновативен. За осъществяването му докторантът извършва съществена практическа дейност, насочена към привеждането на използвания дигитален инструмент в техническа готовност за употреба. В изследването са включени 40 пациенти с потвърдена диагноза за психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества. Основната критика към изследваната група е нейната малобройност и диспаратност по отношение на половото разпределение на участниците.

Резултатите са представени ясно и подходящо онагледени посредством фигури и таблици. Те затвърждават необходимостта от мероприятия, свързани с грижата за пациенти след зависимости след провеждане на лечение поради високия риск от рецидив. Идентифицират също нуждата от надеждни инструменти за оценка на риска, като подкрепят възможността естеството им да бъде дигитално. В резултатите ясно проличава високата предиктивна стойност на особеностите на поведение в електронна среда като ангажираност и време на активност. Неблагоприятно е, че по-голямата част от резултатите са негативни, което отчасти би могло да свидетелства, че конвенционалните подходи като стратификация по социо-демографски и клинични данни имат ограничено приложение.

Дискусията на представените резултати е извършена компетентно и не пропуска да отрази недостатъците на проведеното изследване. Би било удачно разширяването и задълбочаването ѝ в светлината и на други теории, свързани с поведенческите разстройства при изследваната пациентска популация, които биха могли да бъдат подкрепа на представените резултати.

Изводите от дисертационния труд съответстват на поставените задачи. Бих препоръчал обединяване на тези, които касаят технически спецификации.

Литературната справка съдържа 258 източника, от които 254 са на английски език и 4 – на български език. По-голямата част от тях са от последното десетилетие, което е изводимо от характера на темата.

Приемам приносите на дисертационния труд, които са с оригинален, потвърдителен и приложен характер. Рецидивът при пациенти със зависимости е сериозен медицински, обществен и икономически проблем. Усилията за създаване на стандартизиран подход спрямо него биха имали роля в ограничаване на последиците му на ниво индивид и социум. Научното изследване насочва вниманието към възможността за използване на дигитални методи за оценка и мониториране сред засегнатата пациентска популация в страната. Също така предоставя ценна теоретична и практическа база за по-нататъшни изследвания, свързани с употребата на метаданни за дигитална фенотипизация и идентификация на пациенти в риск. Препоръките ми са за разширяване на обхвата на изследването.

## **6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта**

Част от резултатите от дисертацията са отразени в 1 статия на български език в реферирано списание.

Докторантът е представил 1 участие в международен научен форум.

Препоръчвам публикуване на останалата част от резултатите.

## 7. Автореферат

Представеният автореферат представя в синтезиран вид научния труд и отговаря на изискванията за оформление и съдържание.

### ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и правилника на МУ-Варна. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ-Варна за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност психиатрия, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензирания по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на д-р Самуела Георгиева Кръстева в докторска програма по психиатрия.

Дата:

Изготвил становището: .....

доц. д-р Георги Панов, д.м.